

ВПЛИВ КОРМОВОЇ ДОБАВКИ «КОБАЦИН» НА ПРОДУКТИВНІ ПОКАЗНИКИ БДЖОЛИНИХ СІМЕЙ

Д. Кісіль
Dima_kisill@meta.ua

Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

Одним із важливих етапів у розведенні медоносної бджоли є стимулювання до нарощування сили бджолиних сімей у період їхнього розвитку. Незважаючи на те, що мед, пилок та бджолине молочко забезпечують достатню кількість мінеральних речовин і вітамінів, дуже часто у певні періоди розвитку бджолиних сімей здійснюється підгодівля, що містить стимулювальні речовини, які допомагають у швидкому нарощуванні сім'ї. Тому є потреба запропонувати для вживання у практиці бджолярів комбінований стимулювальний препарат — кормову добавку «Кобацин» (ТОВ «Бровафарма»).

Експериментальні дослідження кормової добавки «Кобацин» проведені нами в лабораторії бджільництва Сумського НАУ. Взяті для експерименту бджолині сім'ї були підібрані за показниками, які характеризують розвиток сімей: силу, кількість меду, пилку, печатного розплоду. Для випробовування кормової добавки «Кобацин» були сформовані контрольна та дослідні групи з 5-разовою підгодівлею з інтервалом у 5 днів. Бджолині сім'ї з контрольної групи отримували чистий цукровий розчин (1:1) в кількості 0,5 л/сім., а дослідні — розчин цукру (1:1) з додаванням 2,5 г «Кобацину» на бджолосім'ю. Показники розвитку сім'ї визначали за допомогою рамки для вимірів (квадрат 5×5 см) після засіву яєць маткою під час застосування препарату. Нами було здійснено чотири вимірювання, під час яких були простежені зміни показників: сили бджолосімей в міжрамкових просторах, густо вкритих бджолами, які підраховували в кг; кількість меду в гнізді — в кг; кількість пилку — у см²; кількість печатного розплоду та кількість стільників.

Аналіз даних за останніми вимірами після закінчення підгодівлі показав односторонню та подібну за ступенем впливу як на групу, якій давали чистий розчин цукру, так і групу, якій додавали кормову добавку «Кобацин». Чітко виражений позитивний вплив підгодівлі з додаванням кормової добавки «Кобацин» спостерігали на кількості вирощених в бджолиних сім'ях поколіннях. Є тенденція до поступового збільшення запечатаного розплоду в бджолиних гніздах, причому в дослідній групі. Підгодівля бджолиних сімей розчином цукру та додавання кормової добавки «Кобацин» позитивно впливає на ознаки, які характеризують розвиток бджолиних сімей — силу і кількість вигодованого розплоду. Отримані результати показують, що в кінці бджолиного сезону (кінець серпня) бджолині сім'ї з дослідної групи (стимулювалися протягом травня з додаванням «Кобацин») мають вірогідно вищі показники сили та кількості запечатаного розплоду. Встановлено, що розплід у контрольній групі майже на 25 % менший порівняно з дослідною. Аналіз результатів підготовки до зимування вказує на те, що вплив стимулювальної кормової добавки «Кобацин» є ефективним і бджолині сім'ї, яких підгодовували ним на початку сезону, входять в неактивний період свого життя з більшою кількістю бджіл. Більша кількість бджіл в бджолиних гніздах, підготованих до зимування, гарантує краще зимування.

Отже, застосування кормової добавки «Кобацин» в дозі 2,5 г/500 мл цукрового розчину 5 разів з інтервалом у 5 днів позитивно впливає на ознаки, які характеризують розвиток бджолиних сімей (сила, кількість запечатаного розплоду) та на їх медопродуктивність. Позитивний вплив спостерігається не лише під час підгодівлі, але й у подальші періоди розвитку сімей. Надалі планується впровадити у виробництво кормову добавку «Кобацин», яку можна успішно застосовувати в бджільницькій практиці у весняний період як засіб, що стимулює розвиток бджолиних сімей.